

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 554/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bez právneho zastúpenia, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/119/2024 z 26. júna 2025 a jemu predchádzajúcemu postupu, ako aj postupu Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. RK-5C/12/2020 a Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/97/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práv podľa čl. 21 ods. 1 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadostučinenie 10 000 eur. Súčasne sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. RK-5C/12/2020, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/97/2021, ako aj postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6Cdo/119/2024 a priznať mu

finančné zadostučinenie 5 000 eur. Sťažovateľ žiada ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu z dôvodu nepriaznivej finančnej situácie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 3. apríla 2020 na okresnom súde žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 300 000 eur z titulu protiprávneho konania žalovaného, ktorý zasiahol do práva sťažovateľa na ochranu osobnosti a zdravia.

3. Okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 5C/12/2020 z 3. júna 2021 tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom sp. zn. 6Co/97/2021 z 30. novembra 2023 potvrdil rozsudok okresného súdu a žalovanému priznal náhradu trov konania. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 6Cdo/119/2024 z 26. júna 2025 odmietol a žalovanému priznal náhradu trov konania.

4. Sťažovateľ spolu s dovolaním podal na najvyššom súde žiadosť o pridelenie advokáta z dôvodu majetkových pomerov, zlej zdravotno-sociálno-ekonomickej situácie, v dôsledku ktorej si nevie zaplatiť advokáta a súčasne nespĺňa ani podmienky Centra právnej pomoci (ďalej len „CPP“) na poskytnutie právnej pomoci, ktoré ma nastavené nereálne limity nezohľadňujúce ani základné potreby fyzickej osoby. Z uvedených dôvodov si sťažovateľ dovolanie napísal sám. Najvyšší súd dovolanie a žiadosť o pridelenie advokáta odstúpil okresnému súdu, ktorý 15. apríla 2024 vyzval sťažovateľa, aby oznámil, či si mieni zvoliť advokáta v dovolacom konaní, a aby predložil písomné splnomocnenie, resp. žiadosť o poskytnutie právnej pomoci prostredníctvom CPP.

5. Sťažovateľ v odpovedi na výzvu oznámil, že vzhľadom na majetkové pomery žiadal/žiada najvyšší súd o ustanovenie právneho zástupcu v dovolacom konaní a zároveň vzhľadom na majetkové pomery vysvetlil, že si nemôže dovoliť advokáta.

6. Okresný súd tiež vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie, na ktorú reagoval sťažovateľ žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov, poukazujúc na svoje nepriaznivé majetkové pomery. Okresný súd uznesením sp. zn. RK-5C/12/2020 z 12. júla 2024 rozhodol, že priznáva sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu.

7. Napriek uvedenému najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol z dôvodu absencie právneho zastúpenia podľa § 447 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) bez toho, aby sa zaoberal meritom veci, dovolacími dôvodmi, dôkazmi a všetkými vyjadreniami sťažovateľa, čím došlo k zamedzeniu súdnej ochrany sťažovateľa, ktorá je pre neho zásadná, keďže konaním žalovaného došlo k zásahu do osobnostných práv a k nemajetkovej ujme sťažovateľa. Napadnutým rozhodnutím tak nedošlo k náprave pochybení súdov nižšej inštanície, ktoré sa nezaoberali zásadnými dôkazmi predloženými v konaní a vec nesprávne právne posúdili.

8. Okrem porušenia práv na súdnu ochranu a s tým spojených porušení ostatných označených práv bolo tiež postupom všeobecných súdov v právnej veci sťažovateľa porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov, keďže žaloba bola podaná 3. apríla 2020 a ani dosiaľ (po 5 a pol roku) nie je rozhodnuté v merite veci. Okresný súd bez posúdenia merita veci rozhodoval viac ako jeden rok, krajský súd vo veci konal viac ako dva a pol roka a najvyšší súd rozhodoval viac ako jeden rok.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a jeho žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

10. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom [§ 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

11. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019).

12. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práv podľa čl. 21 ods. 1 a čl. 47 charty napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa podľa § 447 písm. e) CSP pre nesplnenie podmienky podľa § 429 CSP spočívajúcej v chýbajúcom právnom zastúpení sťažovateľa v dovolacom konaní, u ktorého nebola naplnená ani jedna z výnimiek z tejto povinnosti podľa § 429 ods. 2 CSP, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd dostatočným a zrozumiteľným spôsobom sťažovateľovi objasnil všetky dôvody svojho rozhodnutia, poukazujúc na zákonnú povinnosť právneho zastúpenia v dovolacom konaní, nadštandardný postup okresného súdu, ktorý napriek riadnemu poučeniu sťažovateľa v rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľa vyzval na odstránenie väd dovolania podľa § 429 CSP (bod 10 odôvodnenia), ako aj zákonom danú právomoc CPP ustanoviť účastníkovi/strane konania právneho zástupcu pre súdne konanie, ktorá vylučuje, aby tak učinil súd. Sťažovateľ žiadne splnomocnenie udelené advokátovi nepredložil a ani nepožiadal CPP o poskytnutie právnej pomoci (bod 11 odôvodnenia). Vzhľadom na uvedené nemohol dovolací súd rozhodnúť inak, ako odmietnuť dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. e) CSP (bod 13 odôvodnenia).

13. Ústavný súd dodáva, že v priebehu súdneho konania bola sťažovateľovi zo strany okresného súdu, ako aj najvyššieho súdu jasne vysvetlená skutočnosť, že z právneho poriadku Slovenskej republiky týmto všeobecným súdom nevyplýva oprávnenie ustanoviť mu právneho zástupcu. Takú možnosť pozná právny poriadok iba v trestnom konaní (§ 40 ods. 1 a 2 Trestného poriadku). Mimo

systemu všeobecného súdництва je ustanovenie právneho zástupcu možné výlučne ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti za kumulatívneho splnenia zákonných podmienok.

14. Pokiaľ sťažovateľ v sťažnosti (ako aj v dovolacom konaní) uvádza hodnotenie výšky finančných limitov na poskytnutie právnej pomoci (ustanovenie právneho zástupcu) v súdnom konaní prostredníctvom CPP, ktoré považuje za neprijateľné, uvedené nie je z hľadiska ústavnoprávneho posúdenia napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré spočíva v tvrdení o obmedzení prístupu k súdnej ochrane sťažovateľa, relevantné. To platí aj vo vzťahu k ostatným právam, ktoré sťažovateľ označil vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu.

15. Ústavný súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že dôvody uplatnené v ústavnej sťažnosti v spojení so skutkovými okolnosťami veci potvrdzujú záver, že aj v prípade riadneho právneho zastúpenia sťažovateľa by ústavná sťažnosť musela byť odmietnutá v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

16. V súvislosti s namietaným porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeným v čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd opakovane judikoval, že poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Inými slovami, jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

17. Vec sťažovateľa bola právoplatne meritórne rozhodnutá rozsudkom krajského súdu z 30. novembra 2023 potvrdzujúcim rozsudok súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby sťažovateľa. Rovnako aj dovolacie konanie bolo ukončené napadnutým uznesením o odmietnutí dovolania z 26. júna 2025, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 8. augusta 2025. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 6. októbra 2025, teda zjavne po tom, keď všeobecné súdy konajúce

v právnej veci sťažovateľa o jeho nároku konali a meritórne rozhodli. Sťažovateľ sa preto domáha ochrany svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k meritu veci v čase, keď v súdnom konaní celkovo namietané porušenie označených práv už netrvalo, a teda vo veci samej v celom jej rozsahu bola odstránená jeho právna neistota.

18. Vzhľadom na uvedené by ústavný súd preto musel ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade so svojou ustálenou judikatúrou odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú aj v prípade, pokiaľ by bol sťažovateľ zastúpený advokátom.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37.

20. V dôsledku záverov uvedených v skoršom obsahu tohto odôvodnenia (body 12 až 18) ústavný súd konštatuje zrejmu bezúspešnosť uplatňovaného nároku na ochranu ústavnosti podanou ústavnou sťažnosťou, preto nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa, čo by bolo vzhľadom na skôr uvedené okolnosti bezvýsledné a na rozhodnutí o žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu by to nemohlo nič zmeniť. Sťažovateľom uplatnenej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom teda ústavný súd nevyhovel (bod 1 výroku tohto uznesenia).

21. Výrokom 1 tohto uznesenia je zároveň predurčený jeho výrok 2, teda je založený dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde (porov. napr. IV. ÚS 16/2024, IV. ÚS 238/2025, I. ÚS 338/2025).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu